

خدیج‌ها در کینه تاریخ

محمد زین‌الدین آینه‌ساز

www.ketab.ir

نویسنده:

عبدالله شافعی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: واشقانی، فراهانی، عبدالله، ۱۳۳۹ -

عنوان و نام پدید آور: خلیج ها در آینه تاریخ = خلیجگر تاریخ آبناسیجا /

نویسنده عبدالله واشقانی فراهانی.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۳۶-۸-۵

موضوع: خلیج

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۳۸۶۱۶

رده بندی کنگره: ۹۵۵/۹۸۱۱۴

مشخصات نشر: تهران: وانیلا، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۲۴۹ ص: مصور

وضعیت فهرست نویسی: فیا

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۹۸۱۱۴

www.ketab.ir

نشر و انبیا

خلج ها در آینه تاریخ

خلجگر تاریخ آیناسیچا

نویسنده: عبدالله واشقانی فراهانی

چاپ اول: تهران ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۸۳۶-۸-۵

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

صفحه آرای: سیما آینه چی

ناظر چاپ: ابوالفضل محمدی

مراکز پخش: ۶۶۷۵۵۸۲۴-۶۶۷۵۶۴۳۲

۰۹۱۲۳۲۲۴۹۱۳، علیرزاده - ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸، بیجاد

شرکت بازرگانی کتاب گستر: ۳-۲۲۰۲۴۱۴۰

پخش کتاب مهیار: ۶۶۴۳۷۴۱۱ پخش کتاب خوشخوان: ۶۶۴۱۵۱۳۳

۷۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
تاریخ دو هزار ساله خلیج ها.....	۱۱
حکایات پیدایش واژه خلیج.....	۱۹
اتحاد طوایف خلیج با امیر ناصرالدین سبکتگین.....	۲۵
گسترش اسلام در مشرق هند توسط خلیج ها.....	۲۹
انقراض سلسله خلجیان.....	۳۱
مهاجرت اقوام خلیج و ترک به ایران.....	۳۳
خلجستان ساوه.....	۴۷
جهرود کهن.....	۵۱
آثار تاریخی طینوج.....	۵۴
خواجه نصیرالدین طوسی.....	۵۵
حدود ولایت خلج.....	۶۱
خلجستان.....	۶۵
ایلماالمسن.....	۷۷
حره کالجی.....	۷۹
آغاز حکمرانی مسلمانان در هند.....	۸۳
سلاطین سلسله ممالیک (مملوک).....	۸۷
سلاطین مملوک.....	۸۹
تنها پادشاه زن مسلمان.....	۸۹
مسجد قوه الاسلام.....	۹۲
سلسله سلاطین خلجیان در هند.....	۹۷

- فیروز شاه ثانی - جلال‌الدین خلج ۹۸
- ابراهیم شاه اول - رکن‌الدین خلج ۱۰۱
- محمد شاه اول - علاء‌الدین خلج ۱۰۲
- عمرشاه - شهاب‌الدین خلج ۱۰۶
- مبارکشاه اول - قطب‌الدین خلج ۱۰۷
- خسروشاه - ناصرالدین خلج ۱۰۷
- الماس کوه نور ۱۱۰
- سلسله سلاطین مسلمان در مالوه ۱۱۳
- غوریان / خلجیان ۱۱۳
- پادشاهان خلج در مالوه ۱۱۴
- محمود شاه اول خلجی ۱۱۵
- غیاث‌الدین بن محمود خلجی ۱۱۷
- ناصرالدین بن غیاث‌الدین خلجی ۱۱۷
- محمود ثانی بن ناصر شاه خلجی ۱۱۷
- قبیله غلزائی ۱۱۹
- خلجستان قم ۱۲۵
- خلجستان قم در یک نگاه کوتاه ۱۲۵
- عصر مهاجرت خلج‌ها به خلجستان قم ۱۲۷
- گویش مردم خلجستان قبل از مهاجرت خلج ۱۳۱
- گویش اهالی شهر دستجرد، بخش (مرکز خلجستان) ۱۳۲
- آثار تاریخی خلجستان ۱۳۳
- بقاع متبرکه خلجستان ۱۳۴
- پراکندگی جمعیت خلج‌ها ۱۳۴
- روستاهای خلج زبان ۱۳۴
- روستاهایی که به نام خلج منسوبند ۱۵۲

- نقاطی که به نام خلیج معروفند..... ۲۴۶
- محلہ خلیجان تفرش..... ۱۶۰
- شہر خلیج..... ۱۶۳
- شہر سیری..... ۱۶۳
- تصاحب بلوک قونقری فارس توسط خلیج ها..... ۱۶۷
- روستای باغ شیخ..... ۱۷۱
- آثار تاریخی روستای باغ شیخ.....
- آب انبار عبدالغفار خان خلیج..... ۱۷۲
- قبرستان..... ۱۷۳
- کاروانسرا..... ۱۷۳
- گزیده سخنرانی پروفیسور محمد تقی زہتابی..... ۱۷۵
- رجال تاریخی اخلاج..... ۱۹۳
- نصر خلجی / محمد بختیار خلج / امیر خلجی / محمد شیران
خلج / علیمردان خلج / عوض حسین خلج / ملک بلکان خلج /
میرانشاہ خلج / جلال الدین خلج / امیر جمال الدین خلج / تاج
الدین خلج / شادقلی خان خلج و ...
- افتخار آفرینان خلج..... ۲۰۹
- میرزا عباس واشقانی / فحتعلی واشقانی / غلامرضا - خلج / علی -
واشقانی.
- شعرا و نویسندگان خلج..... ۲۱۷
- منصور خلج / ہادی واشقانی فراہانی / علی اصغر - جمراسی
(فراہانی) / محمد علی واشقانی فراہانی / ابراہیم - واشقانی فراہانی
/ مرجان کالاجوی رنجبر (واشقانی) / محمد - شہبازی فراہانی /
سید علی - اکبر ہاشمی و ...
- منابع..... ۲۴۱

پیش گفتار

سپاس یزدان پاک را که یاریم داد تا بتوانم در خور وسع و بضاعت خویش گامی هر چند کوچک در پیشبرد تاریخ کهن و فرهنگ دیرینه مردمان خلیج زبان بردارم.

درود بر فرستادگان حضرتش به ویژه خاتم انبیاء رسول گرامی اسلام (ص) و تمام بزرگواران مخلص خدا که با نفس های گرمشان و نطق گیرا و حکایت های کهنشان توان و بیانم را در تنظیم و تدوین این مجموعه دو چندان کرد. از همه این عزیزان نهایت تقدیر و تشکر را دارم و از خداوند عمری باعزت و عاقبت بخیری برایشان مسئلت دارم.

البته بسی دشوار است در خصوص مردمی کتاب نوشت که بیش از دوهزار سال تاریخ دارد، و در توصیف منطقه ای دست به قلم بزد که بیش از ششصد سال با یک گویش و یک فرهنگ قدمت دارد. چگونه می توان درباره بزرگان این ناحیه قلم فرسایی کردن، بسی دشوار و نفس گیر می باشد. این بخش کوچک «خلیجستان» قم از ایران زمین مردانی چون

خواجه نصیرالدین طوسی‌ها را در دامان خود پرورش و تحویل کشور داده است.

بعد از نشر کتاب «واشقان در گذر تاریخ» که یک فصل آن اختصاص به خلج‌ها دارد، البته اندک نواقصی در این فصل محسوس و مشهود است که در این مجموعه آن نواقص اصلاح گردیده، و کتاب «خلج‌ها یادگار ترک‌های باستان» که به همت علی اصغر جمراسی فراهانی به زیور طبع رسید و این نیز در خصوص تاریخ خلج‌ها می‌باشد. باز کمبود کتب درباره خلج‌ها که همچون قطره‌ای در دریای بی‌کران کشور از دیده پنهانند محسوس بود.

لهذا به نگارنده از سوی عزیزانی که به زبان مادری «خلجی» علاقمند و به آن افتخار می‌کنند و جمعی از نویسندگان و دوستان ترک زبان پیشنهاد تدوین کتاب دیگری گردید تا اطلاعات پراکنده، هرچند اندک را از لابلای کتب استخراج و در یک مجموعه گنجانده و در اختیار این مردم فراموش شده قرار گیرد تا باشد آیندگان این اقوام فهیم و نجیب از گذشتگان خویش بیشتر مطلع گردند.

لذا نگارنده طی چهار سال و اندی وقت خود را بی‌وقفه و با تحمل مشکلات جانبی مشغول جمع‌آوری اطلاعات مجموعه حاضر کردم تا باشد با این هدیه ناچیز دین خود را به نسل‌های آینده مردم خلج زبان اداء کرده باشم.

البته با نهایت دقت و تلاشی که به عمل آمد کتاب پیش رو خالی از نقص و کمبود نیست، اما خود رودیست که می‌توان به واسطه آن به دریا رسید. امید است آیندگان نواقص و کمبودهای زحمات مرا جبران و آثار ذی‌قیمت‌تری اراء دهند.